

Briuselis, 2022 m. birželio 13 d.
(OR. fr, en)

9766/22

ECOFIN 555
UEM 159
SOC 350
EMPL 232
COMPET 453
ENV 554
EDUC 223
RECH 346
ENER 262
JAI 817
GENDER 95
ANTIDISCRIM 75
JEUN 106
SAN 351

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinų atstovų komitetui / Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 9419/22 - COM(2022) 621 final

Dalykas: Rekomendacija dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl 2022 m.
Nyderlandų ekonominės politikos su Tarybos nuomone dėl 2022 m.
Nyderlandų stabilumo programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos pasiūlymu (dok. COM(2022) 621 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį peržiūrėjo ir kuriam pritarė įvairūs Tarybos komitetai.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. d.

dėl Nyderlandų ekonominės politikos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Nyderlandų stabilumo programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė³. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Priemone prisidedama prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu didinant valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ja taip pat padedama stiprinti tvarią viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Kiekvienai valstybei narei pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę skiriamas didžiausias finansinis įnašas bus atnaujintas 2022 m. birželio mėn., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies;

³ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradamas 2022 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Joje tinkamai atsižvelgta į 2021 m. gegužės 7 d. pasirašytą Porto socialinį įsipareigojimą toliau įgyvendinti 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2022 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytus prioritetus. 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Nyderlandai nurodyti kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, tą pačią dieną Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir Pasiūlymą dėl 2022 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos⁴ (toliau – 2022 m. rekomendacija dėl euro zonos) Taryba priėmė 2022 m. balandžio 5 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2022 m. kovo 14 d.;

⁴ 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C 153, 2022 4 7, p. 1).

(3) geopolitines ir ekonomines aplinkybes labai pakeitė po pasaulinės pandemijos įvykusi Rusijos invazija į Ukrainą. Invazijos poveikis valstybių narių ekonomikai pasireiškė, *inter alia*, aukštesnėmis energijos, maisto produktų bei žaliavų kainomis ir prastesnėmis augimo perspektyvomis. Aukštesnės energijos kainos ypač slegia pažeidžiamiausius namų ūkius, kurie patiria energijos nepriteklių arba kuriems jis gresia, taip pat įmones, kurios labiausiai pažeidžiamos energijos kainų šuolių. Be to, į Sąjungą atvyksta kaip niekada daug pabėgėlių iš Ukrainos. Dėl Rusijos agresijos karo kilusios ekonominės pasekmės valstybes nares paveikė nevienodai. Šiomis aplinkybėmis 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382⁵ pirmą kartą pradėta taikyti Tarybos direktyva 2001/55/EB⁶, iš Ukrainos perkeltiems asmenims suteikiant teisę teisėtai būti Sąjungoje, taip pat galimybę mokytis, dalyvauti darbo rinkoje, gauti sveikatos priežiūros paslaugas, būstą ir socialinę paramą.

⁵ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2022 3 4, p. 1).

⁶ 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

- (4) atsižvelgiant į sparčiai kintančią ekonominę ir geopolitinę padėtį ir kaip išdėstyta 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje, 2022 m. Europos semestras – plataus masto ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema – atnaujinamas ir kartu pritaikomas prie Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo reikalavimų. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, itin svarbu įgyvendinti priimtus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, pateiktas per 2019 m. ir 2020 m. Europos semestro ciklus, arba į didelę jų dalį. 2019 m. ir 2020 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius, šalia kitų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų iki tokių peržiūrėtų, atnaujintų ar iš dalies pakeistų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų pateikimo datos;
- (5) nuo 2020 m. kovo mėn. taikoma bendroji nukrypti leidžianti Stabilumo ir augimo pakto išlyga. 2021 m. kovo 3 d. komunikate „Vieni metai nuo COVID-19 protrūkio. Fiskalinės politikos atsakas“ Komisija išdėstė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą pratęsti 2023 m. būtų pagrįsta dėl didesnio neapibrėžtumo ir didelės neigiamų ekonominės perspektyvos pokyčių rizikos karo Europoje aplinkybėmis, dėl precedento neturinčių energijos kainų šuolių ir tolesnių tiekimo grandinės sutrikimų;

- (6) laikantis 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacijoje⁷, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Nyderlandų stabilumo programos, pateikto požiūrio, bendrą fiskalinės politikos kryptį šiuo metu geriausia vertinti kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negražintina parama (dotacijomis) ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytį, palyginti su vidutinio laikotarpio potencialiu augimu⁸. Be bendros fiskalinės politikos krypties, siekiant įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis yra palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų tikslais, dėmesys taip pat skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų⁹ pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones) ir investicijų raidai;

⁷ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Nyderlandų stabilumo programos (OL C 304, 2021 7 29, p. 88).

⁸ Šioje rekomendacijoje pateikiami fiskalinės politikos krypties ir jos komponentų įverčiai yra Komisijos įverčiai, grindžiami prielaidomis, kuriomis pagrįsta Komisijos 2022 m. pavasario prognozė. Komisijos vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo įverčiai neapima teigiamo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų ekonomikos augimą, poveikio.

⁹ Nefinansuojamų Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ar kitų Sąjungos fondų lėšomis.

- (7) 2022 m. kovo 2 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė plataus pobūdžio 2023 m. fiskalinės politikos gairių (toliau – fiskalinės gairės), kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Remdamasi 2022 m. žiemos prognozėje pateikta makroekonominė perspektyva, Komisija pažymėjo, kad atrodytų tinkama 2023 m. pereiti nuo 2020–2022 m. bendros remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties prie iš esmės neutralios bendros fiskalinės politikos krypties, tuo pat metu būnant pasirengus reaguoti į kintančią ekonominę padėtį. Komisija paskelbė, kad konkrečioms valstybėms narėms 2023 m. ir toliau turėtų būti teikiamos skirtingos fiskalinės rekomendacijos ir turėtų būti atsižvelgta į galimą tarpvalstybinį šalutinį poveikį. Komisija paprašė valstybių narių atsižvelgti į šias gaires savo stabilumo ir konvergencijos programose. Komisija įsipareigojo atidžiai stebėti ekonominius pokyčius ir prireikus pritaikyti politikos gaires, vėliausiai – 2022 m. gegužės mėn. pabaigoje paskelbsimame Europos semestro pavasario dokumentų rinkinyje;
- (8) kalbant apie fiskalines gaires, 2023 m. fiskalinėmis rekomendacijomis atsižvelgiama į prastesnę ekonominę perspektyvą, didesnę neapibrėžtumą ir papildomą neigiamų pokyčių riziką, taip pat į didesnę infliaciją, palyginti su Komisijos 2022 m. žiemos prognoze. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, fiskalinis atsakas turi būti didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą ir išlaikyti pažeidžiamiausių namų ūkių perkamąją galią, kad būtų galima sušvelninti energijos kainų šuolio poveikį ir padėti apriboti antrinio poveikio infliacinį spaudimą taikant tikslias ir laikinas priemones. Fiskalinė politika turi likti lanksti, kad būtų galima prisitaikyti prie greitai kintančių aplinkybių, įskaitant iššūkius, kylančius dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, susijusius su gynyba ir saugumu, ir turi skirtis valstybėse narėse priklausomai nuo jų fiskalinės ir ekonominės padėties, įskaitant krizės poveikį joms ir iš Ukrainos perkeltų asmenų srautą į jas;

- (9) 2022 m. balandžio 29 d. Nyderlandai pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2022 m. stabilumo programą. Nacionalinės reformų programos Nyderlandai dar nepateikė, nes programa bus įtraukta į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą;
- (10) 2022 m. gegužės 23 d. Komisija paskelbė 2022 m. Nyderlandų ataskaitą. Joje įvertinta Nyderlandų pažanga, padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019 m., 2020 m. ir 2021 m. Tarybos priimtas šiai šaliai skirtas rekomendacijas, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai, įskaitant dėl Rusijos invazijos į Ukrainą kylančius uždavinius. Be to, joje įvertinta pažanga, Nyderlandų padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;
- (11) Komisija atliko Nyderlandų nuodugnią apžvalgą pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį, o 2022 m. gegužės 23 d. paskelbė jos rezultatus. Komisija padarė išvadą, kad Nyderlanduose yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma pažeidžiamumas susijęs su didele privačiojo sektoriaus skola ir dideliu einamosios sąskaitos pertekliumi, kurie yra svarbūs tarpvalstybiniu mastu;

(12) 2020 m. liepos 20 d. rekomendacijoje¹⁰ Taryba rekomendavo Nyderlandams, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, 2020 m. ir 2021 m. imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ji Nyderlandams taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Nyderlandų valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 3,7 % BVP 2020 m. iki 2,5 % 2021 m. Nyderlandų fiskalinės politikos atsaku 2021 m. remtas ekonomikos atsigavimas, o laikinų neatidėliotinų paramos priemonių apimtis sudarė 3,3 % BVP tiek 2020 m., tiek 2021 m. Priemonės, kurių Nyderlandai ėmėsi 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., buvo laikinos arba joms buvo kompensacinių priemonių. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 54,3 % BVP 2020 m. iki 52,1 % 2021 m.;

¹⁰ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Nyderlandų nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Nyderlandų stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 122).

- (13) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2022 m. stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2022 m. išaugs 3,6 %, o 2023 m. – 1,7 %. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatomas realiojo BVP augimas panašus: 3,3 % 2022 m. ir 1,6 % 2023 m. 2022 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad 2022 m. nominalusis deficitas išliks 2,5 % BVP, o 2023 m. jis sumažės iki 2,3 %. 2022 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2022 m. padidės iki 53,1 %, o 2023 m. – iki 52,7 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 m. ir 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas atitinkamai sudarys 2,7 % BVP ir 2,1 % BVP. 2022 m. jis yra didesnis nei 2022 m. stabilumo programoje prognozuojamas deficitas, daugiausia dėl to, kad į 2022 m. stabilumo programą tik iš dalies įtrauktos priemonės, kurių imtasi reaguojant į dideles energijos kainas, o 2023 m. šiek tiek mažesnis, daugiausia dėl mažesnio bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo ir kitų išlaidų, kurias numato Komisija. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatomas mažesnis valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP: 51,4 % 2022 m. ir 50,9 % 2023 m. Skirtumą lemia skirtinga nominaliojo BVP prognozė. Remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze, numatoma, kad vidutinės trukmės laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis bus 1,5 %.

- (14) 2022 m. Vyriausybė palaipsniui panaikino daugumą priemonių, kurių imtasi reaguojant į COVID-19 krizę, taigi numatoma, kad laikinų neatidėliotinių priemonių apimtis sumažės nuo 3,4 % BVP 2021 m. iki 0,9 % 2022 m. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį daro priemonės, kurių imtasi siekiant kovoti su ekonominiu ir socialiniu energijos kainų kilimo poveikiu; Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad jos sudaro 0,7 % BVP 2022 m. ir bus palaipsniui panaikintos 2023 m.¹¹ Tas priemonės daugiausia sudaro socialiniai pervedimai skurdesniems namų ūkiams ir netiesioginių energijos vartojimo mokesčių mažinimas. Paskelbta, kad tos priemonės yra laikinos. Vis dėlto, jei energijos kainos 2023 m. liks aukštos, kai kurių iš tų priemonių galiojimas galėtų būti tęsiamas. Viena iš tų priemonių, konkrečiai netiesioginių energijos vartojimo mokesčių mažinimas, nėra tikslinė. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidos, kurios, kaip numatoma Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje, 2022 m. ir 2023 m.¹² sudarys 0,1 %, taip pat 0,1 % BVP 2023 m padidėjančios gynybos išlaidos.;
- (15) 2021 m. birželio 18 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Nyderlandams 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Taryba Nyderlandams taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu ir tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą;

¹¹ Šie skaičiai rodo tų priemonių, kurių imtasi nuo 2021 m. rudens, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemonės, poveikį metiniam biudžetui.

¹² Daroma prielaida, kad bendras iš Ukrainos į Sąjungą perkeltų asmenų skaičius iki 2022 m. pabaigos palaipsniui pasieks 6 mln., o jų geografinio pasiskirstymo įverčiai apskaičiuojami remiantis esamos diasporos dydžiu, santykinu priimančiosios valstybės narės gyventojų skaičiumi ir faktiniu iš Ukrainos perkeltų asmenų pasiskirstymu visoje Sąjungoje nuo 2022 m. kovo mėn. Biudžeto išlaidų vienam asmeniui įverčiai yra grindžiami Komisijos Jungtinio tyrimų centro parengtu mikromodeliavimo modeliu „Euromod“ ir apskaičiuoti atsižvelgiant tiek į piniginius pervedimus, į kuriuos asmenys gali turėti teisę, tiek į išmokas natūra, pavyzdžiui, švietimo ir sveikatos priežiūros srityse.

(16) remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze ir Nyderlandų 2022 m. stabilumo programoje pateikta informacija numatoma, kad 2022 m. fiskalinės politikos kryptis (-2,6 % BVP) išliks remiamojo pobūdžio, kaip rekomendavo Taryba¹³. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2021 m., turėtų išlikti stabilus¹⁴. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2022 m. turėtų būti neutralus: 0,0 procentinio punkto BVP¹⁵. Todėl Nyderlandai planuoja išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2022 m. turėtų sudaryti 2,0 procentinio punkto. Tas reikšmingas skatinamasis poveikis apima priemonių, kuriomis siekiama mažinti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo papildomą poveikį (0,7 % BVP), taip pat iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidas (0,1 % BVP), o prie grynujų einamųjų išlaidų augimo, be kita ko, atitinkamai 0,3 % BVP ir 0,2 % BVP turėtų prisidėti ir papildomos klimato priemonės (kuriomis siekiama mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir skatinti tvariąją energetiką) bei švietimo srities priemonės (perkvalifikavimas ir mokytojų rengimas);

¹³ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka pernelyg didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

¹⁴ Tai Komisijos projekcijos, grindžiamos linijiniu išlaidų įvertinimu. Nyderlandų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas Komisijai dar nepateiktas.

¹⁵ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,5 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį. Tai iš dalies galima paaiškinti savivaldybių turimomis investicinėmis lėšomis klimato politikai įgyvendinti ir papildomu finansavimu jaunimui.

- (17) Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje pagal nesikeičiančios politikos prielaidą numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis bus +0,5 % BVP¹⁶. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2022 m., turėtų išlikti stabilus. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,1 procentinio punkto¹⁷. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 1,0 procentinio punkto. Tai apima poveikį, kurį turės priemonių, kuriomis reaguojama į pakilusias energijos kainas, laipsniškas panaikinimas (0,7 % BVP);
- (18) 2022 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas palaipsniui sumažės iki 2,5 % 2024 m., tačiau padidės iki 2,9 % iki 2025 m. Todėl planuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas per 2022 m. stabilumo programos laikotarpį nesieks 3 % BVP. Šiose projekcijose daroma prielaida, kad bus imtasi tam tikrų papildomų fiskalinio konsolidavimo priemonių (jos dar konkrečiai nenurodytos). 2022 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. padidės, konkrečiai, iki 53,1 % 2024 m. ir toliau didės iki 54,4 % 2025 m. Remiantis Komisijos analize, skolos tvarumo rizika vidutinės trukmės laikotarpiu atrodo vidutinė;

¹⁶ Teigiamas rodiklio ženklas atitinka pernelyg mažą pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo stabdomąją fiskalinę politiką.

¹⁷ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,4 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį. Tai iš dalies galima paaiškinti savivaldybių turimomis investicinėmis lėšomis klimato politikai įgyvendinti ir papildomu finansavimu jaunimui;

- (19) būsto rinkos iškraipymai prisideda prie spartaus būsto kainų augimo ir didelio namų ūkių įsiskolinimo, todėl namų ūkiai tampa pažeidžiami ekonominių sukrėtimų atveju. 2021 m. būsto kainos sparčiai augo – metinis augimo tempas siekė 15 %, o būsto rinkoje pastebima vis daugiau pervaldinimo požymių – dėl to didėja rizika ir pažeidžiamumas. Nors hipotekos palūkanų atskaitymas iš mokesčių palaiapsniui mažinamas, jis yra tik dalinis, o hipotekos įmokoms taikoma mokesčių lengvata išlieka didelė. Kartu su palyginti didelėmis skolinimosi ribomis (paskolos ir turto vertės santykis) tai ir toliau lemia didelį namų ūkių polinkį skolintis. Tuo pat metu privati nuomos rinka tebėra maža ir nepakankamai išvystyta. Tai, kad nuomos rinkoje nėra gerai veikiančio vidurinio segmento, skatina namų ūkius pirkti, o ne nuomotis būstą, o tai prisideda prie didelio skolos ir pajamų santykio ir finansinio pažeidžiamumo. Būsto rinkos iškraipymus didina pasiūlos nelankstumas. Dėl palyginti neelastingos būsto pasiūlos didėja rizika, kad politika, kuria siekiama padidinti būsto įperkumą, paskatins paklausą, taigi galiausiai dar labiau padidins būsto kainas ir taip pakenks pirminiam politikos tikslui;
- (20) nors pensijų sistema gerai veikia pensijų adekvatumo ir fiskalinio tvarumo požiūriu, profesinių pensijų sistema (antroji pakopa) turi trūkumų, susijusių su kartų tarpusavio teisingumu, teisių į pensiją skaidrumu ir lankstumu. Antrosios pakopos pensijų įmokos yra didelės ir gali prireikti atlikti didelių įmokų koregavimus, kad būtų panaikintas pensijų fondų balansų disbalansas. Didelės privalomo taupymo sumos taip pat prisideda prie einamosios sąskaitos pertekliaus. Pensijų fondų atsparumą sukrėtimams galėtų padidinti pensijų sistemos reforma. 2019 m. sudarius bendrąjį susitarimą dėl bendrųjų pensijų reformos principų, 2020 m. birželio mėn. Vyriausybė ir socialiniai partneriai susitarė dėl naujos antrosios pakopos sutarčių struktūros. Apskritai planuojama reforma siekiama pašalinti pagrindines pensijų sistemos silpnąsias vietas. Teisėkūros priemonės, skirtas sutartai pensijų reformai įgyvendinti, Nyderlandų parlamentas turėtų aptarti ir priimti 2022 m. Tuomet pagrindinis uždavinys bus visiškai įgyvendinti reformą ir tai reikės atidžiai stebėti;

- (21) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1060¹⁸ numatytus sanglaudos politikos programavimo dokumentus Nyderlandai pateikė 2021 m. gruodžio 22 d., 2021 m. gruodžio 23 d. ir 2022 m. gruodžio 22 d. Laikydami Reglamente (ES) 2021/1060, Nyderlandai, programuodami 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondų lėšas, turi atsižvelgti į atitinkamas jiems skirtas rekomendacijas. Tai yra iš sanglaudos politikos fondų gautinos finansinės paramos veiksmingumo gerinimo ir kuo didesnės pridėtinės vertės užtikrinimo prielaida, be to, taip skatinamas šių sanglaudos politikos fondų ir kitų Sąjungos priemonių bei fondų tarpusavio koordinavimas, papildomumas ir darna. Sėkmingas sanglaudos politikos programavimo dokumentų įgyvendinimas taip pat priklauso nuo to, ar bus pašalintos kliūtys investicijoms, kuriomis siekiama remti žaliają ir skaitmeninę pertvarkas ir subalansuotą teritorinį vystymąsi;

¹⁸ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 321, 2021 6 30, p. 159).

(22) lankstaus užimtumo dalis tebėra didelė ir sudaro esminę Nyderlandų darbo rinkos dalį. Tai rodo didėjančią darbo rinkos segmentacijos riziką. Šių rūšių užimtumo naudojimui didelę įtaką daro instituciniai veiksniai ir nacionalinės politikos pasirinkimai, pavyzdžiui, apmokestinimo tvarkos skirtumai (savarankiškai dirbantiems asmenims, neturintiems samdomųjų darbuotojų), socialinės apsaugos aprėptis ir darbo apsaugos taisyklės. Šie skirtingi veiksniai ir instituciniai veiksniai sukuria dideles finansines (neigiamas) paskatas ir ypač iškraipo padėtį darbo rinkos nuošalyje. COVID-19 pandemija taip pat išryškino darbo rinkos segmentacijos keliamą riziką ir nepalankią tam tikrų grupių užimtumo ir socialinę padėtį, taip pat didelius iššūkius, susijusius su savarankiškai dirbančių asmenų, kurie dažniau yra nepakankamai apdrausti ligos, negalios, nedarbo ir senatvės draudimu, galimybėmis naudotis tinkama socialine apsauga. Be to, papildomos priemonės, kuriomis paaiškinamas savarankiškai dirbančių asmenų darbo santykių apibūdinimas ir taikomų taisyklių vykdymo užtikrinimas, galėtų padėti sumažinti fiktyvaus savarankiško darbo mastą;

- (23) darbo jėgos trūkumas toliau didėjo ir tapo bendresnis visuose sektoriuose vykstant bendram ekonomikos atsigavimui ir padidėjus darbo jėgos paklausai. Darbo rinkos prognozės rodo, kad ateityje padėtis darbo rinkoje ir toliau bus įtempta, ypač švietimo, sveikatos priežiūros, techninių profesijų ir informacinių ir ryšių technologijų sektoriuose. Artimiausiu metu statybų sektoriuje taip pat bus labai didelis darbuotojų trūkumas. Įtempta padėtis darbo rinkoje gali trukdyti didelėms investicijoms, kurios reikalingos žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms. Tuo pačiu metu esama neišnaudoto arba nepakankamai išnaudojamo darbo jėgos potencialo, visų pirma atsižvelgiant į mažesnę migrantų kilmės asmenų užimtumo lygį ir didelę darbo ne visą darbo dieną dalį. Skatinant didinti ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų, kurių daugelis yra moterys (62,5 % dirbančių moterų 2021 m.), dirbtų valandų skaičių, būtų galima dar labiau sumažinti esamus trūkumus darbo rinkoje, taip pat sumažinti vidutinio vyrų ir moterų darbo užmokesčio bei pensijų skirtumą. Neaktyvių asmenų (nedirbančių ir darbo neieškančių), ilgalaikių bedarbių ir darbo rinkos nuošalyje esančių asmenų aktyvinimas ir kvalifikacijos kėlimas arba perkvalifikavimas vykdant tikslinius ir specialiai pritaikytus veiksmus galėtų padėti sumažinti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą ir kartu skatintų lygias galimybes ir aktyvią įtrauktį;
- (24) reaguojant į Versalio deklaracijoje Sąjungos valstybių ar vyriausybių vadovų suteiktą įgaliojimą, Komisijos pasiūlymu dėl plano „REPowerEU“ siekiama kuo greičiau palaipsniui panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos. Šiuo tikslu Komisija, palaikydama dialogą su valstybėmis narėmis, ketina nustatyti tinkamiausius nacionalinio, regioninio ir Sąjungos lygmens projektus, investicijas ir reformas. Šiomis priemonėmis siekiama mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro ir atsisakyti iškastinio kuro importo iš Rusijos;

(25) priklausomybė nuo iškastinio kuro yra labai didelė. Remiantis 2020 m. duomenimis¹⁹, priklausomybė nuo iškastinio kuro iš Rusijos yra tokio pat lygio, kaip Sąjungos vidurkis anglių (54 %) ir žalios naftos (26 %) sektoriuose, o gamtinių dujų sektoriuje mažesnė (30 %, palyginti su 44 %). Naftos (39 %, palyginti su 33 %) ir gamtinių dujų (44 %, palyginti su 24 %) dalys energijos rūšių derinyje viršija Sąjungos vidurkį, tuo tarpu anglies dalis yra mažesnė (6 %, palyginti su 11 %). Priklausomybę nuo iškastinio kuro apskritai būtų galima sumažinti didinant investicijas į atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir elektrifikaciją, šalinant infrastruktūros kliūtis ir didinant energijos vartojimo efektyvumą. Labai svarbu dėti daugiau pastangų siekiant Sąjungos 2030 m. tikslų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje. 2020 m. Nyderlandai buvo penkta valstybė narė, kurios rezultatai, susiję su atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalimi, palyginti su bendru galutiniu suvartojamu energijos kiekiu, buvo prasčiausi, o Nyderlandų 2020 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies ir 2030 m. Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų atotrūkis yra vienas didžiausių. Siekiant didinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą, taip pat tinklo pajėgumus, kurie būtini norint perduoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją iš gamybos vietų į vartojimo vietas, reikia papildomų investicijų. Didinti tinklo pajėgumus ypač svarbu atsižvelgiant į tai, kad 2021 m. elektros tinklo pajėgumo suvaržymai toliau didėjo, todėl vėluojama įgyvendinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus. Atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumo diegimo administracines procedūras būtų galima dar labiau supaprastinti ir racionalizuoti. Rekomenduojama investuoti į naują su dujomis susijusią infrastruktūrą ir tinklus siekiant, kai įmanoma, parengti juos ateities iššūkiams ir užtikrinti ilgalaikį jų tvarumą, kai ateityje bus keičiama jų paskirtis ir pereinama prie tvaraus kuro. Be to, energijos vartojimo efektyvumo didinimas suteikia ekonomiškai efektyvią galimybę toliau mažinti išmetamą anglies dioksido kiekį ir priklausomybę nuo iškastinio kuro, be kita ko, nuo importo iš Rusijos. Visų pirma yra galimybių tobulinti pastatų renovaciją ir šilumos siurblių bei centralizuoto šilumos tiekimo diegimą statybų sektoriuje, taip pat ir elektrifikuojant daug energijos suvartojančius pramonės sektorius ir tiekiant jiems švarią energiją.

¹⁹ Eurostatas (2020), Rusijos importo dalis, palyginti su visu gamtinių dujų ir žalios naftos importu. Apskaičiuojant bendrą ES 27 valstybių narių importą remiamasi importo iš ne ES 27 šalių duomenimis. Nyderlandų atveju bendras importas apima ES vidaus prekybą;

Kad Nyderlandai pasiektų 55 % tikslo priemonių rinkinio tikslus reikės toliau didinti užmojus mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą ir energijos vartojimo efektyvumą.

- (26) tolesnės investicijos į transporto infrastruktūrą galėtų padėti pašalinti kliūtis ir remti darnų judumą. Geležinkelių ir kelių infrastruktūra yra pernelyg apkrauta. Nyderlandų geležinkelių tinklas yra labiausiai naudojamas Europoje. Nyderlandai diegia Europos geležinkelių eismo valdymo sistemą, kad padėtų didinti savo geležinkelių tinklo pajėgumus. Apskaičiuota, kad 2019 m. kelių eismo spūstys, nors ir šiek tiek mažesnės už Sąjungos vidurkį, kainavo 4 % Nyderlandų metinio BVP. Investicijos į darnaus judumo infrastruktūrą gali turėti teigiamą šalutinį poveikį bendrajai rinkai, atsižvelgiant į Nyderlandų transporto mazgų (Roterdamo uosto, Schipholio oro uosto) svarbą, ir dar labiau sumažinti didelę šalies priklausomybę nuo naftos (39 % energijos rūšių derinio 2020 m.);
- (27) pernelyg didelės azoto sankaupos kenkia aplinkai ir stabdo statybų bei žemės ūkio veiklą. Azoto perteklius keturis kartus viršija Sąjungos vidurkį, o vienam hektarui tenkantis išmetamas amoniako kiekis yra didžiausias Europoje. Azoto nuosėdos yra pernelyg didelės, kad būtų pasiekti biologinės įvairovės tikslai; jos turi įtakos vandens kokybei, todėl Nyderlanduose viršijamos Tarybos direktyvoje 91/676/EEB²⁰ (Nitratų direktyvoje) nustatytos ribos. 2019 m. Valstybės tarybai priėmus sprendimą, Nyderlandų vyriausybė turi imtis veiksmų, kad sumažintų azoto nuosėdas „Natura 2000“ teritorijose. Norint dar labiau sumažinti azoto sankaupas, reikia pereiti prie tvaraus žemės ūkio, o tam reikia didelių investicijų. Žemės ūkyje susidaro 45 % azoto sankaupų, visų pirma dėl intensyvios gyvulininkystės. Tai reiškia, kad gyvulių tankumas šioje šalyje yra didžiausias Sąjungoje;

²⁰ 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyva 91/676/EEB dėl vandenių apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 375, 1991 12 31, p. 1).

- (28) nors dėl spartesnio perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir iškastinio kuro atsisakymo susidarys didelių restruktūrizavimo išlaidų keliuose sektoriuose, tam, kad sumažintų socioekonominių pertvarkos poveikį labiausiai paveiktuose regionuose, įgyvendindami sanglaudos politiką Nyderlandai gali pasinaudoti Teisingos pertvarkos mechanizmu. Be to, siekdami pagerinti įsidarbinimo galimybes ir sustiprinti socialinę sanglaudą, Nyderlandai gali pasinaudoti „Europos socialiniu fondu +“, įsteigtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057²¹.
- (29) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2022 m. stabilumo programą, o jos nuomonė²² atspindėta 1 rekomendacijoje;
- (30) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms imtis veiksmų 2022 m. rekomendacijoje dėl euro zonos išdėstytoms rekomendacijoms įgyvendinti. Nyderlandų atveju tai konkrečiai atspindėta 1 ir 3 rekomendacijose;
- (31) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2022 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos 1 ir 4 rekomendacijose. 1 rekomendacija taip pat prisidedama prie 2022 m. rekomendacijos dėl euro zonos, ypač pirmos euro zonai skirtos rekomendacijos, įgyvendinimo. 1 ir 4 rekomendacijose nurodyta fiskalinė politika ir kita politika, *inter alia*, padeda šalinti disbalansą, susijusį su dideliu einamosios sąskaitos pertekliumi. 1 rekomendacijoje nurodyta politika taip pat padeda šalinti su didele privačiojo sektoriaus skola susijusį disbalansą,

²¹ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

²² Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

REKOMENDUOJA Nyderlandams 2022 m. ir 2023 m. imtis šių veiksmų:

1. 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį, atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Būti pasirengusiems einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Laikotarpiu po 2023 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę. Mažinti namų ūkių polinkį skolintis ir būsto rinkos iškraipymus, be kita ko, remiant privačiojo nuomos sektoriaus plėtrą ir imantis priemonių būsto pasiūlai didinti. Priimti ir įgyvendinti pensijų sistemos reformą, dėl kurios susitarta 2019 m. ir 2020 m.
2. Kuo greičiau baigti derybas su Komisija dėl 2021–2027 m. sanglaudos politikos programavimo dokumentų, kad būtų galima pradėti juos įgyvendinti.

3. Skatinti tinkamą savarankiškai dirbančių asmenų, neturinčių samdomųjų darbuotojų, socialinę apsaugą, spręsti fiktyvaus savarankiško darbo problemą ir mažinti paskatas naudotis lanksčiomis arba laikinomis sutartimis. Spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą, visų pirma sveikatos priežiūros, švietimo, skaitmeninių ir techninių profesijų bei statybų srityse, be kita ko, išnaudojant nepakankamai naudojamą darbo jėgos potencialą, atsirandantį dėl didelės darbo ne visą darbo dieną dalies ir mažesnio migrantų kilmės asmenų užimtumo lygio. Didinti kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes, visų pirma darbo rinkos nuošalyje esantiems asmenims, taip pat neaktyviems asmenims.
4. Mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro spartinant atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą, visų pirma skatinant papildomas investicijas į tinklo infrastruktūrą ir toliau paprastinant leidimų išdavimo procedūras, didinant energijos vartojimo efektyvumą, ypač pastatuose, ir spartinant investicijas į darnųjį transportą ir tvarų žemės ūkį.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė